

УДК 316.472.4:352.07(477.74-21):355.01
DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2023.29.300632>

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ У ВОЄННИЙ ЧАС (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ)

Євген Блінов,

старший викладач кафедри періодичної преси та медіаредагування
факультету журналістики, реклами та видавничої справи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
e-mail: blinov.od@gmail.com

У статті досліджено соціальні комунікації Одеської міської ради під час повномасштабної агресії Російської Федерації проти України. Визначено проблему обмеження прав громадян на отримання інформації від органів публічного управління в умовах воєнного стану. Наведено думки експертів із соціальних комунікацій щодо обмеження вільного доступу до електронних ресурсів влади на загальнодержавному та місцевому рівнях. Проаналізовано способи комунікації Одеської міської ради, її посадових та службових осіб із громадянами. Особливу увагу приділено інтернет-ресурсам, за допомогою яких орган місцевого самоврядування здійснює комунікацію із суспільством: офіційний сайт міста Одеси, офіційні сторінки Одеської міської ради в соціальних мережах Facebook, Telegram, YouTube. Визначено перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: повномасштабна війна, соціальні комунікації, органи місцевого самоврядування.

Актуальність дослідження. Постановка проблеми та її зв'язок із науковими й практичними завданнями.

Комунікація між органами влади та громадянами відбувається на декількох рівнях за допомогою різних інструментів. Повномасштабне вторгнення російських військ об'єктивно вплинуло на інформаційні потоки всередині як системи публічного управління, так і українського суспільства. В умовах великої війни за Незалежність нашої держави особливу роль відіграє здатність влади реагувати на запити спільноти.

Через масштабні бойові дії, які велися й ведуться ворогом не тільки на полі бою, але й у кіберпросторі, певна частина інформаційних ресурсів України була закрита для доступу громадян. Це викликало певні питання з боку громадянського суспільства. Ефективність соціальної комунікації органів управління в умовах воєнного стану, в тому числі на місцевому рівні, є важливою умовою, по-перше, успішного виконання владою своїх функцій за призначенням, по-друге, протидії інформаційній війні, що веде агресор проти нашої держави.

Мета дослідження.

Мета цього дослідження полягає в тому, щоб проаналізувати соціальні комунікації Одеської міської ради в період повномасштабної війни Росії проти України. У статті буде здійснено аналіз способів комунікації місцевої влади із суспільством. Дослідження інтернет-ресурсів, якими оперує міська рада, дозволить визначити рівень комунікації органу місцевого самоврядування із територіальною громадою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Соціальні комунікації влади є предметом серйозних досліджень українських науковців. В. Козаков, О. Рашковська, В. Ребало, Є. Романенко, І. Чаплай у своїй монографії зазначають, що «соціальна комунікація, зокрема, є процесом обміну повідомленнями між соціальними суб'єктами доступними їм каналами» [4, 22]. Наприклад, державні органи через засоби масової інформації повідомляють населення про процес прийняття рішення, тобто здійснюють інформаційний вплив. Громадяни, яких ця проблема торкається, теж мають можливість впливати на рішення, проте вже іншими доступними каналами.

У своїй роботі А. Башук розглядає владу як специфічний засіб соціальної комунікації [2, 46]. Дослідниця робить наступні висновки щодо соціальнокомунікаційної природи влади: влада легітимізує та цементує соціальний порядок за допомогою комунікації; влада є складною організованою комунікацією усієї системи суспільства; роль довіри між владою та суспільством постійно збільшується. Розглядаючи соціальні мережі в системі комунікації державної влади, А. Башук наголошує на дедалі активнішому та цілком виправданому використанні таких мереж державними діячами [2, 412 – 416].

Комунікацію між владою та громадянами дослідник Г. Почепцов характеризує таким чином: «Сильна влада має й сильні комунікації. Вона не боїться виходити до народу, має для цього безліч шляхів, включаючи так званих сурогатних виступаючих, які не належать до влади, але несуть ті ж самі комунікативні функції» [14].

Дослідження комунікативних стратегій центральних органів державної влади під час повномасштабної війни здійснив Н. Баюрко. На його думку, «розробка та використання інноваційних комунікаційних стратегій центральних органів виконавчої влади можуть сприяти створенню продуктивного соціальнокомунікаційного простору, ліквідації хаотичного сприйняття змісту законодавчих і політичних змін, популяризації діалогових форм комунікації влади з громадськістю та підвищенню рівня суспільної довіри. Водночас ігнорування інформаційних потреб суспільства, відсутність злагодженого комунікування реформ, використання владою маніпуляційних форм і методів комунікації, а також зовнішні деструктивні фактори впливу, формують регресивний соціальнокомунікаційний простір» [3, 43 – 44].

Виклад основного матеріалу дослідження.

З початком повномасштабної війни між Росією та Україною в інформаційному просторі нашої держави відбулися суттєві зміни. Більшість загальнонаціональних телеканалів об'єдналися в Єдиний марафон. Через деякий час певні економічні та організаційні проблеми змусили частину місцевих мовників переключитися на трансляцію зазначеного телепродукту. Певні новели з'явилися також у комунікації органів державної влади та місцевого самоврядування із суспільством.

Воєнний стан на території нашої держави було введено Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022, що затверджений Законом від 24 лютого 2022 року № 2102-IX [15; 17]. Стаття 1 Закону України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» встановлює норму щодо тимчасового обмеження конституційних прав і свобод людини [20]. Відповідно до статті 64 Конституції України, визначено права і свободи, які не можуть бути обмежені на період дії воєнного стану [8]. В цей перелік не входить стаття 34, яка, зокрема, гарантує право «вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір», а також містить норму про можливість обмеження відповідних прав в інтересах національної безпеки. Водночас слід зазначити, що навіть під час воєнного стану діють положення щодо права громадян направляти звернення чи особисто звертатися до органів державної влади, місцевого самоврядування та відповідних посадових осіб і службових осіб, які зобов'язані розглядати такі звернення та давати відповідь (статті 40).

До Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» з початку великої війни за Незалежність були внесені лише три зміни, які суттєво не впливають на основні його положення [16]. Обмеження, запроваджені центральними органами виконавчої влади, здебільшого стосувалися саме виконавчої гілки. Постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 2022 р. № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану» центральні та місцеві органи виконавчої влади, державні та комунальні підприємства могли (але не були зобов'язані) зупиняти та обмежувати роботу відповідних відкритих інформаційних ресурсів [5]. 13 квітня 2022 року Міністерство юстиції видало наказ № 1462/5 про зупинення оприлюднення інформації у формі відкритих даних, розпорядником якої є Мін'юст [18].

У зв'язку з ситуацією, що склалася, навесні 2022 року органи влади в Україні почали обмежувати вільний доступ громадян до інформації. У своєму дослідженні К. Захаров зазначає, що вже 24 лютого було відключено Національний портал відкритих даних [7]. Згодом закрили доступ до Реєстру виборців, Єдиного державного демографічного реєстру та інших ресурсів. Автор дослідження вважає, що, по-перше, відкриті дані вимагають зусиль та відповідальності дослідника, по-друге, має бути зрозуміла політика щодо приховування таких даних, по-третє, державі слід ефективніше пра-

цювати з військовими відкритими даними, по-четверте, Мінцифри було би корисно обговорити ситуацію, що склалася, з профільними міжнародними інституціями.

Експертка Т. Олексіук зазначає, що обмеження на доступ до публічної інформації під час воєнного стану не визначені законом у чіткий та зрозумілий спосіб [12]. Обмежуючи доступ до відповідних масивів даних, орган влади має, відповідно до Закону «Про доступ до публічної інформації», пройти спеціальну процедуру, так званий трискладовий тест, який і дозволяє прийняти виважене рішення. Дослідниця вважає кроки з централізованого обмеження доступу до певних ресурсів виправданими в перші місяці війни, але згодом, коли були налагоджені відповідні демократичні процедури, деякі обмеження виглядають недоречними.

Правова невизначеність щодо доступу до публічної інформації під час війни, підкреслена дослідниками, відбилась на роботі як органів державної влади, так і органів місцевого самоврядування.

Одеська міська рада здійснює комунікацію із суспільством шляхом телефонного, поштового та електронного зв'язку, особистих прийомів та зустрічей з громадянами, що проводять посадові та службові особи, та через сучасні інтернет-платформи – сайт Одеської міської ради [13], YouTube-канал «Думська, 1» [6], YouTube-канал «Одеська міська рада – Трансляції» [11], YouTube-канал «Odesa ONLINE» [22], Telegram-канал «Одеса. Офіційно» [9], Telegram-канал «Сповідання Одеса. Офіційно» [21], сторінку Одеської міської ради у Facebook [10].

На початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році існували певні проблеми з доступом до електронних інструментів комунікації міської влади Одеси із суспільством. 13 квітня 2022 року на порталі громадської організації «Зелений лист» була опублікована стаття В. Балінського «Доступність органів публічної влади Одеської області» [1]. Автор зазначає, що офіційні сайти Одеської міської ради та Одеської обласної державної адміністрації приховали значну частину інформації, і це вочевидь пов'язано із воєнним станом. В статті наведено думку експерта – юриста М. Попова, який зазначив, що «під час воєнного стану органи влади та органи місцевого самоврядування з міркувань безпеки можуть приховати певну інформацію на період дії воєнного стану. Однак, обсяг та об'єм інформації, яка може бути прихована, законодавством чітко не встановлені». Проте обмеження не скасовує основні положення чинного Закону України «Про доступ до публічної інформації» [16]. Після цього В. Балінський аналізує можливість доступу користувачів до вебсайту Одеської міської ради станом на квітень 2022 року. Автор зауважує, що «на сайті є інформація лише про заступників одеського міського голови Геннадія Труханова, і секретаря одеської міської ради, а також перелік членів виконкому. Склад депутатів, перелік департаментів, управлінь і комунальних підприємств, а також рішення одеської міської ради й виконкому відсутні». В. Балінський робить висновок, що через ці обмеження члени територіальної громади та внутрішньо переміщені особи могли стикнутися із проблемою комунікації з органом місцевого

самоврядування. Особливо це стосувалося контактів з департаментами, які відповідають за соціальний захист та медичне обслуговування населення.

Автор статті зазначає, що на сайті міста з'явилася вкладка з інформацією щодо номерів гарячої лінії, таких самих, що на сайті обласної державної адміністрації. «16 березня з'явилось оголошення щодо звернень громадян під час воєнного стану. У цьому оголошенні зазначені електронні адреси, на які можна писати звернення, телефон міського голови 15-35 і 705-55-55. Нагадаємо, на 15-35 додзвонитися з мобільного неможливо, інший телефон пропонує залишити звернення або з'єднати з комунальними службами, оператор слухавку не бере. Також є перелік електронних адрес і телефонів райадміністрацій. Слухавку там не беруть. Години роботи не вказані. Така сама історія із Центром надання адмінпослуг». Дослідник опублікував відповідь департаменту праці та соціальної політики Одеської міської ради на запит журналістки О. Баклаженко, згідно з яким відповіді на запити відстроковуються до перемоги України та стабілізації ситуації. Водночас В. Балінський наводить інший приклад: міські ради Подільська та Ізмаїла Одеської області не закрили доступ до переліків місцевих депутатів на своїх вебсайтах після 24 лютого 2022 року.

Інформаційна діяльність Одеської міської ради перетинається з відповідною активністю Одеського міського голови Геннадія Труханова, що витікає з його повноважень відповідно до чинного законодавства. Так, згідно з положеннями статті 42 Закону України «Про місцеве самоврядування», міський голова організує роботу відповідної ради та її виконавчого комітету, підписує рішення ради та виконкому, скликає сесії ради, забезпечує підготовку та розгляд на сесії проектів рішень, представляє громаду та раду у відносинах з органами державної влади та іншими суб'єктами, веде прийом громадян та ін. [19]. Соціальні комунікації міський голова здійснює, зокрема, через особисті зустрічі з членами територіальної громади та діяльність у засобах масової комунікації. Геннадій Труханов дає інтерв'ю, робить звернення, веде акаунти в соціальних мережах Telegram, Facebook та Instagram.

Сайт Одеської міської ради має назву «Офіційний сайт міста Одеса» [13]. Головна сторінка містить посилання на україномовний, російськомовний та англomовний варіанти. На момент написання даної статті англomовна сторінка перебувала поза доступом. Вебпортал містить також варіант для відвідувачів з вадами зору. Всі публікації головної сторінки мають лічильники переглядів.

Під назвою сторінки розміщена така інформація: «15-35: телефон довіри, гаряча лінія, єдиний центр звернень громадян» із гіперпосиланням на зазначений центр. Сторінка центру працює з перебоями.

Головна сторінка сайту містить низку розділів інформаційно-довідкового характеру: «Міська влада» (13 підрозділів; доступні всі, підрозділ «Онлайн-платформа міського голови» працює з перебоями), «Бізнесу» (12 підрозділів; доступні всі), «Міжнародне співробітництво» (7 підрозділів; доступні всі), «Одеса – моє місто» (9 підрозділів; доступні всі), «Відкрите місто» (14 підрозділів; доступні всі).

Найцікавішою є рубрика «Громадянам», адже саме вона містить найбільше інструментів соціальної комунікації. Розділ має 17 підрозділів. У підрозділі «Звернення громадян» останнє оновлення датується 30 листопада 2020 року. Підрозділ «15-35 Центр звернень громадян» доступний, можна зареєструватися на відповідній сторінці та залишити звернення. Проте швидкість операцій, що може здійснити користувач, низька, часто-густо сторінка центру не відкривається. Далі розміщено посилання на моніторинг морської та питної води. Зазначені вище підрозділи «Компенсації за пошкоджені об'єкти» та «Компенсації за знищені об'єкти» містять відповідні роз'яснення для громадян, а також телефони та електронні адреси відповідальних осіб. Онлайн-платформа «Соціально активний громадянин» працює вкрай повільно, проте також є доступною. В окремому підрозділі надано інформацію про аварійні та довідкові служби Одеси. Також розміщено перехід на сторінки, що містять роз'яснення про компенсацію за житло, пошкоджене чи втрачене внаслідок російської агресії. Розділ містить дані про оплату комунальних послуг, тарифи, дублює посилання на карту бомбосховищ та пунктів незламності. Наявні тематичні карти міста, транспортний портал, інформація про порушення правил зупинки та стоянки. Розділ має посилання на сторінки з правовими консультаціями. Важливий підрозділ – надання адміністративних послуг з окремим переходом на вебпортал центрів надання адмінпослуг Одеси. Насамкінець користувач може ознайомитися з переліком об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

Значну частину головної сторінки займають новини. Є окремі розділи «Новини міського голови» та «Останні новини».

За 2023 рік у розділі «Новини міського голови» було опубліковано 397 новин: січень – 16, лютий – 18, березень – 23, квітень – 21, травень – 32, червень – 45, липень – 48, серпень – 32, вересень – 46, жовтень – 34, листопад – 33, грудень – 49. Новини виходять, як правило, по робочих днях, але в разі надзвичайних подій (таких, як руйнування внаслідок обстрілів з боку російських військ) і по вихідних. В грудні 30 з 49 новин мали прикріплений відеоматеріал. В переважній більшості публікацій згадується та цитується міський голова. Найпопулярнішою новиною грудня стала інформація «Сьогодні в Україні відзначають День місцевого самоврядування» – 1020 переглядів.

Розділ «Останні новини» має рубрикацію: «Суспільство», «Наука / Освіта», «Культура», «Спорт», «Здоров'я», «Економіка / фінанси», «Відпочинок / Дозвілля», «Транспорт / Дороги», «Інфраструктура», «Міжнародні відносини», «Соціальна підтримка», «Депутатський корпус», «ЖКГ», «Новини міського голови», «Архітектура», «Місто», «Екологія / Природа», «Благоустрій», «Відключення / Надзвичайні події / Аварії», «Свята / Пам'ятні дати», «Коронавірус COVID-19», «Війна в Україні». Інструментарій сайту дозволяє згрупувати всі новини розділу або за хронологією, або тематично (за підрозділами). Архів доступний саме у тематичних підрозділах.

Також користувач сайту може перейти за посиланнями у розділі «Важливо», «Актуально», «Анонси» та «Оголошення». Наприклад, у розділі «Важливо» публікується інформація про електронні аукціони, пам'ятні дати України та Одеси, прогноз погоди. Оновлення щоденне. В анонсах можна знайти інформацію про найближчі адміністративні та культурні події.

На сайті Одеської міської ради є розділи та підрозділи, створені під час повномасштабної агресії Росії проти України. Головна сторінка містить рубрики «Допомога військовим», «Допомога переселенцям», «Актуальне відео. Воєнний стан». Також наявні посилання на сповіщення про повітряну тривогу, які оголошуються на Telegram-каналі «Одеса. Офіційно». Доступний розділ «Бомбосховища та найпростіші укриття» та «Пункти незламності та обігріву». Крім того, низка підрозділів раніше існуючих розділів з'явилася саме під час великої війни. В розділі «Актуально» є посилання на підрозділ «Допомога військовим та членам їхніх сімей», «Ракетні атаки по Одесі. Відео, фото, новини», які дублюють прямі посилання. Розділ «Громадянам», як зазначалося вище, містить підрозділи «Компенсації за пошкоджені об'єкти» та «Компенсації за знищені об'єкти». У розділі «Бізнесу» з'явилася підрубрика «Бізнес в умовах війни».

Рішення міської ради та її виконавчого комітету є доступними.

На головній сторінці офіційного сайту міста Одеси наявні посилання на аканти даного органу місцевого самоврядування у соціальних мережах Telegram («Одеса. Офіційно»), Facebook («Одеська міська рада») та YouTube («Одеська міська рада (Online-трансляції)»), «Відео коментарі (Думська, 1)», «Одеса ONLINE (Web камери Одеси)»).

Telegram-канал «Одеса. Офіційно» створений 13 вересня 2019 року [9]. Місія каналу – новини та офіційні коментарі органів влади Одеси. Кількість підписників станом на грудень 2023 року – понад 96 тисяч. Мова публікацій – українська, проте до повномасштабного вторгнення Росії автори використовували також російську мову. Функціонує англійська версія каналу. На постійній основі, щодня, канал публікує прогноз погоди на поточну добу; нагадування про хвилину мовчання за українцями, що загинули від рук російського агресора, о 9 годині; інформацію про початок та відбій повітряної тривоги; щоденні відеозвернення Президента України Володимира Зеленського до українського народу. Регулярно з'являються повідомлення про ремонтні роботи на електро- та водопостачальних мережах міста. Висвітлюється діяльність міського голови та міської ради, публікується інформація щодо донорства та інших суспільно важливих подій. Робота посадових осіб зазвичай супроводжується подієвими фото- та відеоматеріалами. Наявний розважальний контент у вигляді фотозамальовок міста. Переважна більшість повідомлень містить посилання на офіційні інтернет-ресурси міста: сайт, Telegram-канал, YouTube-канал.

В грудні 2023 року Telegram-канал «Одеса. Офіційно» опублікував 462 повідомлення, найбільше – 29 та 30 грудня (по 24), найменше 23-го – 9. Велика кількість

повідомлень наприкінці зазначеного періоду пов'язана з атакою на Одесу з боку російської армії, що призвела до руйнувань та жертв. Обстрілу та ліквідації наслідків присвячено 11 публікацій за 29 грудня та 6 – за 30 грудня. Матеріали, представлені на каналі у ці дати, дублюються у відповідних розділах офіційного сайту міста Одеси – «Останні новини» та «Новини міського голови». Зокрема, медіапрацівники міської ради фіксували наслідки ударів по цивільній інфраструктурі та дії (з коментарями включно) відповідальних осіб, перш за все Геннадія Труханова, на місці подій.

Telegram-канал «Сповідання Одеса. Офіційно» створений 1 березня 2022 року та публікує дані щодо початку та відбою повітряної тривоги в місті, а також важливу інформацію про правила поведінки громадян під час небезпеки, пов'язаної із воєнним станом [21]. Канал має понад 50 тисяч підписників.

YouTube-канал «Думська, 1» містить слоган «Актуально. Оперативно. Достовірно. Від перших осіб. Все про життєдіяльність Одеси. Ютуб канал міської мерії. Думська, 1. Підпишись. Будь в курсі першим» [6]. Канал функціонує 6 років та представляє відео різних моментів життя міської громади. Зокрема, тут розміщені матеріали, які можна знайти на інших інтернет-ресурсах міської влади – офіційному сайті та Telegram-каналі «Одеса. Офіційно». Так, на каналі є розділ «Новини міського голови» з окремими відеосюжетами за останні два місяці (30 творів). Відповідальні посадові особи роз'яснюють певні рішення та дії міської влади у розділі «Коментарі», де доступні понад 1200 відео за декілька років. Є окрема рубрика «Військовий стан: ситуація в Одесі», яка містить понад 700 відео з початку великої війни. Канал має понад 7 тисяч підписників.

YouTube-канал «Одеська міська рада – трансляції» містить розділи із записом трансляцій, які велися наживо: «Виконком», «Сесії», «Апаратні наради», «Постійні комісії», «Конкурсні комісії», «Громадський бюджет» та «COVID-19» [11]. Цей канал є важливим інструментом соціальної комунікації, оскільки дозволяє отримати інформацію щодо зазначених напрямів діяльності місцевої влади напряму, без купюр та не викривлену редагуванням. Місцеві ЗМІ розміщують анонси з посиланнями на пряму трансляцію пленарних засідань. Починаючи з 24 лютого 2022 року відбулися пленарні засідання 15 сесій міської ради, записи трансляцій наявні на зазначеному каналі. Щодо трансляцій засідання виконавчого комітету ради, то доступні записи засідання виконкому від 24 лютого 2022 року, після цього – від 14 липня 2022 року і далі до 21 грудня 2023 року. Разом з тим, згідно з даними підрозділу офіційного сайту міста «Рішення виконкому / воєнний стан», у цей проміжок часу відбулося 13 засідань виконкому, рішення яких доступні, проте трансляція не велася. Апаратні наради міськради та засідання постійних комісій не транслюються з початку повномасштабного вторгнення, засідання конкурсних комісій – з 2021 року. Канал має понад 5 тисяч підписників.

YouTube-канал «Odesa ONLINE» мав головною метою трансляцію зображення з вебкамер, встановлених у місті [22]. Проте після початку великої війни така по-

слуга стала недоступною. З 24 лютого 2022 року і дотепер на каналі з'явилося 6 відеозаписів творчих подій патріотичної спрямованості. Наявний архів відео, який здебільшого містить відеозаписи культурних подій міста та інцидентів, що потрапили на вебкамери. Архів не оновлюється з початку 2022 року. Канал має понад 83 тисячі підписників.

Facebook-сторінка Одеської міської ради містить публікації, що дублюють новини з інших інтернет-ресурсів міської влади. У грудні 2023 року тут опубліковано 29 повідомлень, у більшості з них розміщено гіперпосилання на Telegram- та YouTube-канали ради. Кількість підписників – близько 2,5 тисяч [10].

Комунікація влади з громадянами здійснюється також шляхом зустрічей. На сайті розміщено графік особистого прийому громадян Одеським міським головою та інформацію щодо деталей запису (номер телефону включно). Повідомляється, що під час повітряної тривоги прийом не здійснюється. Записатися на прийом можна також через електронну форму. Інформація щодо прийому заступниками міського голови також доступна разом з графіками прийому. Сайт містить інформацію щодо кожного депутата міської ради. На сторінці народного обранця можна записатися на прийом через електронну форму.

Висновки та перспективи дослідження.

Повномасштабна війна Росії проти України суттєво вплинула на комунікаційну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування нашої країни. Обмеження доступу до загальнодержавних інформаційних ресурсів було логічним та виправданим в перші місяці після вторгнення ворога. Проте правова невизначеність повноважень як державної, так і місцевої влади щодо таких обмежень викликала заваження з боку громадських активістів та експертів. Закриття певних даних Одеської міської ради (наприклад, переліку депутатів) виглядало необґрунтованим. Згодом доступ до більшості ресурсів на офіційному сайті міста було відновлено, проте деякі сторінки працюють з перебоями. Комунікація міської ради та її посадових і службових осіб з громадянами здійснюється як шляхом зустрічей, так і через сучасні електронні засоби зв'язку, виступи у засобах масової інформації та розміщення відповідної інформації на інтернет-ресурсах: сайті та у соціальних мережах. Користувачі мережі Інтернет мають змогу дивитися трансляції (прямі чи в запису) засідань Одеської міської ради та її виконкому. Матеріали, пов'язані з діяльністю ради, публікуються оперативно, при цьому часто дублюються на різних ресурсах, пов'язаних із міською владою. Перспектива даного дослідження полягає в подальшому детальному аналізі інструментів соціальної комунікації органів місцевої влади України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балінський В. Доступність органів публічної влади в Одеській області. *Громадська організація «Зелений лист»*. 13 квітня 2022 року. URL: <https://zeleniy-list.od.ua/pid-chas-vijni-oblasna-j-miska-vlada/> (дата звернення: 30.12.2023).
2. Башук А. І. Комунікаційні стратегії державної влади в умовах інформаційного суспільства : монографія. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня “Рута”», 2019. 584 с.
3. Баюрко Н. М. Інноваційність комунікативних стратегій центральних органів виконавчої влади. *Розвиток суспільства та науки в трансформаційних умовах : матеріали наук.-практ. конф. (Чернігів, 28 – 29 лип. 2023 р.)*. Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2023. С. 41 – 44.
4. Державно-громадянська комунікація: шлях від кризи до взаємодії / монографія ; В. М. Козаков [та ін.]. Київ : ДП «Вид. дім “Персонал”», 2017. 288 с.
5. Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України № 263 від 12 березня 2022 року. *Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-2022-%D0%BF/print> (дата звернення: 30.12.2023).
6. Думська, 1. URL: https://www.youtube.com/@Dumskaya_1 (дата звернення: 30.12.2023).
7. Захаров К. Відкриті дані під час війни: питання, що потребує відповіді. *Вокс Україна*. 26 вересня 2022 року. URL: <https://voxukraine.org/vidkryti-dani-pid-chas-vijny-pytannya-shho-potrebuye-vidpovidi> (дата звернення: 30.12.2023).
8. Конституція України. *Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 30.12.2023).
9. Одеса. Офіційно. URL: <https://t.me/odesacityofficial> (дата звернення: 30.12.2023).
10. Одеська міська рада. URL: <https://www.facebook.com/omr.gov.ua/> (дата звернення: 30.12.2023).
11. Одеська міська рада – Трансляції. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCy9NHxags98XWOYNmhsdVcQ> (дата звернення: 30.12.2023).
12. Олексіук Т. Три ключові тези про відкриті дані під час воєнного стану. *Детектор медіа*. 13 січня 2023 року. URL: <http://surl.li/rclln> (дата звернення: 30.12.2023).
13. Офіційний сайт Одеси. URL: <https://omr.gov.ua/> (дата звернення: 30.12.2023).

14. Почепцов Г. Комунікації між владою та суспільством: нові шляхи. *Детектор медіа*. 14 квітня 2011 року. URL: <http://surl.li/civq> (дата звернення 30.12.2023).
15. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року. *Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022/print> (дата звернення 30.12.2023).
16. Про доступ до публічної інформації : Закон України № 2939-VI від 13 січня 2011 року. *Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/print> (дата звернення 30.12.2023).
17. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» : Закон України № 2102-IX від 24 лютого 2022 року. *Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20/print> (дата звернення 30.12.2023).
18. Про зупинення оприлюднення інформації у формі відкритих даних, розпорядником якої є Міністерство юстиції України : Наказ Міністерства юстиції України № 1462/5 від 13 квітня 2022 року. *Міністерство юстиції України : норм.-прав. база / Мін. юст. України*. URL: <https://minjust.gov.ua/n/22649> (дата звернення 30.12.2023).
19. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21 травня 1997 року. *Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/print> (дата звернення 30.12.2023).
20. Про правовий режим воєнного стану в Україні : Закон України № 389-VIII від 15 травня 2015 року. *Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/print> (дата звернення 30.12.2023).
21. Сповідання Одеса. Офіційно. URL: <https://t.me/warningodesa> (дата звернення: 30.12.2023).
22. Odesa ONLINE. URL: <https://www.youtube.com/channel/UC5HLreFwNngovwzB63lnpzg> (дата звернення: 30.12.2023).

UDC 316.472.4:352.07(477.74-21):355.01
DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2023.29.300632>

SOCIAL COMMUNICATIONS OF THE LOCAL GOVERNMENT IN WARTIME (ON THE EXAMPLE OF THE ODESA CITY COUNCIL)

Yevhen Blinov,

Senior Lecturer at the Department of Periodical Press and Media Editing
Faculty of Journalism, Advertising, and Publishing
Odesa I. I. Mechnikov National University
e-mail: blinov.od@gmail.com

The relevance of the study lies in the fact that during a full-scale war, the social communications of the authorities acquire special importance. Communication between authorities and citizens takes place at different levels, and various tools are used. When Russia invaded Ukraine on February 24, 2022, these communications links underwent a significant transformation, some were destroyed.

Defending itself against aggression, the Ukrainian state has taken a number of steps in the information sphere. In particular, access to certain resources (state registers, etc.) was closed, as well as access to other open sources was restricted. Such actions caused concern among the active part of the society, because the legal grounds of state authorities and local self-government in this area are not clearly defined.

Experts have also drawn attention to this problem. They defined the closure of access to some data posted on the website of the Odesa City Council as unfounded. The purpose of the author of the article was to investigate the methods of communication between representatives of the Odesa territorial community and the city council, its officials and officials during martial law, as well as to determine the level of effectiveness of such communication.

The study made it possible to conclude that the remarks made by experts and public activists regarding the unfoundedness of restricting Internet users' access to the resources of the Odesa City Council have generally been corrected. Most of the pages of the council's web portal are available, in addition, employees of the relevant divisions of the local self-government body actively maintain social networks of the city council.

Among the shortcomings should be attributed the non-working state of hyperlinks to individual resources of the authority, work with interruptions of some sources, as well as duplication of certain information on the Internet resources of the Odesa City Council and the Mayor of Odesa. The achieved results are planned to be developed through a more detailed study of social communications of the Odesa City Council in further scientific articles.

Keywords: full-scale war, social communications, local self-government bodies.

REFERENCES:

1. Balinskyi, V. (2022). Dostupnist orhaniv publichnoi vlady v Odeskii oblasti. [Availability of public authorities in Odesa region]. *Hromadska orhanizatsiia «Zelenyi lyst»*. URL: <https://zeleniy-list.od.ua/pid-chas-vijni-oblasna-j-miska-vlada/> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
2. Bashuk, A. I. (2019). Komunikatsiini strategii derzhavnoi vlady v umovakh informatsiino-ho suspilstva : monohrafiia. [Communication strategies of state power in the conditions of the information society: monograph]. Kamianets-Podilskiy. 584 p. [In Ukrainian].
3. Baiurko, N. M. (2023). Innovatsiinst komunikatyvnykh strategii tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady. [Innovativeness of communication strategies of central bodies of executive power]. *Rozvytok suspilstva ta nauky v transformatsiynykh umovakh : materialy nauk.-prakt. konf.* (Chernihiv, 28 – 29 lyp. 2023 r.) Odesa. pp. 41 – 44 [In Ukrainian].
4. Derzhavno-hromadianska komunikatsiia: shliakh vid kryzy do vzaiemodii / monohrafiia ; V. M. Kozakov [ta in.] (2019). [State-citizen communication: the path from crisis to interaction / monograph]. Kyiv. 288 p. [In Ukrainian].
5. Deiaki pytannia zabezpechennia funktsionuvannia informatsiino-komunikatsiynykh system, elektronnykh komunikatsiynykh system, publichnykh elektronnykh reiestriv v umovakh voiennoho stanu : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [Some issues of ensuring the functioning of information and communication systems, electronic communication systems, and public electronic registers under martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. № 263 (2022). *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema / Verkh. Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-2022-n/print> (accessed 30.12.2023) [In Ukrainian].
6. Dumska, 1. [Dumska, 1]. URL: https://www.youtube.com/@Dumskaya_1 (accessed 30.12.2023) [In Ukrainian].
7. Zakharov, K. (2022). Vidkryti dani pid chas viiny: pytannia, shcho potrebuie vidpovidi. [Open data during war: a question that needs an answer]. *Voks Ukraina*. URL: <https://voxukraine.org/vidkryti-dani-pid-chas-vijny-pytannya-shho-potrebuye-vidpovidi> (accessed: 30.12.2023). [In Ukrainian].
8. Konstytucija Ukrajiny [Constitution of Ukraine]. *Zakonodavstvo Ukrajiny : inform.-poshuk. systema / Verkh. Rada Ukrajiny*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-bp#Text> (accessed: 30.12.2023). [In Ukrainian].
9. Odesa. Ofitsiino [Odesa. Officially]. URL: <https://t.me/odesacityofficial> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
10. Odeska miska rada [video]. URL: <https://www.facebook.com/omr.gov.ua/> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
11. Odesjka misjka rada – Transljaciji [video]. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCy9HUxags98XWOYNmhsdVcQ> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].

12. Oleksijuk, T. (2023). Try ključovi tezy pro vidkryti dani pid chas vojennoho stanu [Three key theses about open data during martial law]. *Detektor media*. URL: <http://surl.li/rcIn> (accessed: 30.12.2023). [In Ukrainian].
13. Oficijnyj sajт Odesy [Official site of Odesa]. URL: <https://omr.gov.ua/> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
14. Pocheptsov, H. (2011). Komunikatsii mizh vladoiu ta suspilstvom: novi shliakhy [Communications between government and society: new ways]. *Detektor media*. URL: <http://surl.li/rcivq> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
15. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini : Ukaz Prezydenta Ukrainy [On the introduction of martial law in Ukraine: Decree of the President of Ukraine]. № 64/2022 (2022). *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema / Verkh. Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022/print> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
16. Pro dostup do publichnoi informatsii : Zakon Ukrainy [On access to public information: Law of Ukraine] № 2939-VI (2011). *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema / Verkh. Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/print> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
17. Pro zatverdzhennia Ukazu Prezydenta Ukrainy «Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini» : Zakon Ukrainy [On the approval of the Decree of the President of Ukraine “On the introduction of martial law in Ukraine”: Law of Ukraine]. № 2102-IX (2022). *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema / Verkh. Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20/print> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
18. Pro zupynennia opryliudnennia informatsii u formi vidkrytykh danykh, rozporiadnykom yakoi ye Ministerstvo yustytzii Ukrainy : Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy [On the suspension of the publication of information in the form of open data, the administrator of which is the Ministry of Justice of Ukraine: Order of the Ministry of Justice of Ukraine]. № 1462/5 (2022). *Ministerstvo yustytzii Ukrainy : norm.-prav. baza / Min. yust. Ukrainy*. URL: <https://minjust.gov.ua/n/22649> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
19. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini : Zakon Ukrainy [On local self-government in Ukraine: Law of Ukraine]. № 280/97-VR (1997). *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema / Verkh. Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/print> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
20. Pro pravovyj rezhym voiennoho stanu v Ukraini : Zakon Ukrainy [On the legal regime of martial law in Ukraine: Law of Ukraine]. № 389-VIII (2015). *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema / Verkh. Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/print> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].
21. Spovishchennia Odesa. Ofitsiino [Notice Odesa. Officially]. URL: <https://t.me/warningodesa> (accessed: 30.12.2023). [In Ukrainian].
22. Odesa ONLINE [video]. URL: <https://www.youtube.com/channel/UC5HLreFwNngovwzB63lnpzg> (accessed: 30.12.2023) [In Ukrainian].